

A tarakbúza jelentősége és az ellene történő védekezés

Immár több mint tíz éve használható az őszi búza és a tritikálé gyomirtására, elsősorban egyszikű gyomnövények ellen, a szulfoszulfuron hatóanyagú **ATHOS™**. Az előző hírlevélben részletezett nagy széltippán mellett a készítmény másik erőssége a tarackbúza elleni hatása. Gyakorlatilag az ATHOS volt az első készítmény, amellyel lehetőség nyílt a tarackbúza elleni védekezésre a termés szempontjából legfontosabb kalászdifferenciálódás idején. A gyomnövény a csapadékos téli időjárás után várhatóan erőteljesen fog károsítani az előfordulási területein, ezért indokolt az ellene történő védekezést betervezni a fertőzött táblákon.

A tarackbúzáról röviden

A tarackbúza (*Agropyron repens* (L.) P. B., *Elytrigia repens* (L.) Nevski, újabban *Elymus repens* (L.) Gould), tájanként tarackfű, vadbúza, búzaperje, lábas perje, kutyaperje, ebgyógyító pázsint, búzalevelű fű, kalászos pázsitfű évelő, egyszikű, közismert gyomnövény. Elterjedt az egész világon. Magyarországon is igen gyakori. *Ujvárosi* (1973) szerint kártétele művelt területen igen súlyos. Ahol elszaporodik tarackjai át meg átjárják a talajt, s a vetett növény elől minden tápanyagot elszívják, úgyhogy az csak sárgul és ki is pusztul.

Hunyadi és tsai (2000) szerint szántókon ültetvényeken a legelterjedtebb, a művelés abbahagyásakor igen gyorsan felszaporodik, a táblaszéleken, parlagokon, utak mentén gyakran uralkodó növény, s átterjed a művelt területre. Nem csak a termesztett növény, de a többi gyomnövény fejlődését is gátolja, néhány év után szinte tiszta tarackbúza állomány jön létre (1. ábra).

Magassága attól függ, hogy szabadon nőhet, vagy állományban fordul-e elő.

Gabonafélékben jóval a kultúrnövény fölé nő meghaladva az egy méteres magasságot (1. ábra)

1. ábra. Egyeduralkodó tarackbúza fertőzés. Bajna. 2003. április 29.

2. ábra. A búza fölé növő tarackbúza is agresszív versenytárs. Csehország, Sumperk, 2009. június 4. (Foto: V. Voznica)

A tarackbúza jelentősége

Az országos gyomfelvelelés szerint a tarackbúza fontossága határozottan növekedett az elmúlt évtizedek folyamán. Különösen a harmadik 1987-88-as felmérés óta látható egyértelműen a fertőzés terjedése, amely a borítás emelkedésével is társult. (1. táblázat). Az őszi búzát többnyire a kukoricával vetésforgóban vetik. A rendszerint mélyszántáson átesett kukoricaföldeken a tarackbúza tömeges megjelenése a kukorica fejlődésének későbbi szakaszára esik, így kicsúszik az állománykezelések alól. Ez a fenológiai eltérés lehet a magyarázata annak, hogy az egyébként a tarackbúza ellen hatékony készítmények széleskörű alkalmazása mellett sem csökkent a gyomnövény előfordulása kukoricában (2. táblázat).

1. táblázat. A tarackbúza terjedésének alakulása őszi búzában, Magyarországon.

A felmérés ideje	Fontossági sorrend	Borítási %
1947-1953	22	0,3093
1969-1971	9	0,6079
1987-1988	18	0,2853
1996-1997	13	0,4285
2007-2008	9	0,6902

2. táblázat. A tarackbúza terjedésének alakulása kukoricában, Magyarországon.

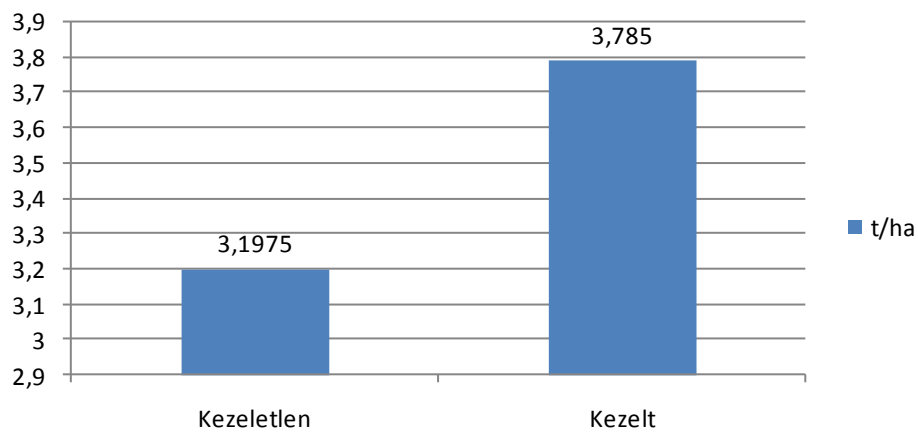
A felmérés ideje	Fontossági sorrend	Borítási %
1947-1953	12	0,6940
1969-1971	9	0,8788
1987-1988	12	0,4849
1996-1997	9	0,7875
2007-2008	12	0,9343

A tarackbúzával fertőzött kukorica után vetett őszi búzában fokozottan lehet számítani a kártételre, ezért tanácsos az ATHOS-szal történő védekezést betervezni.

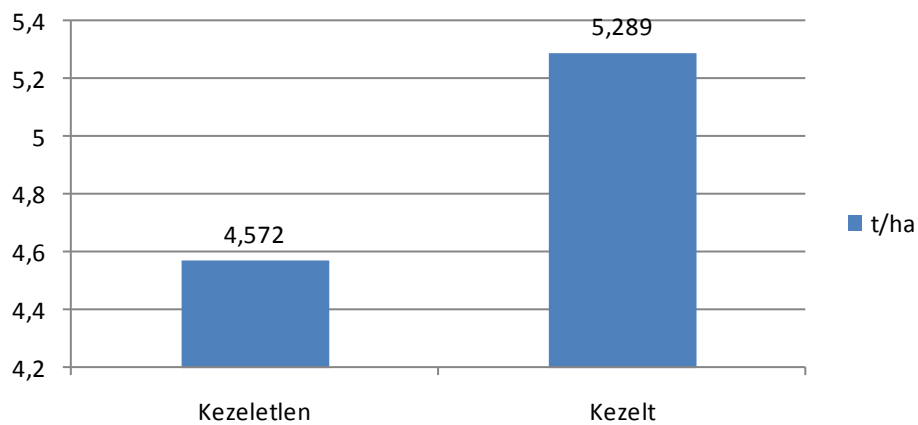
A terméseredményre gyakorolt hatás

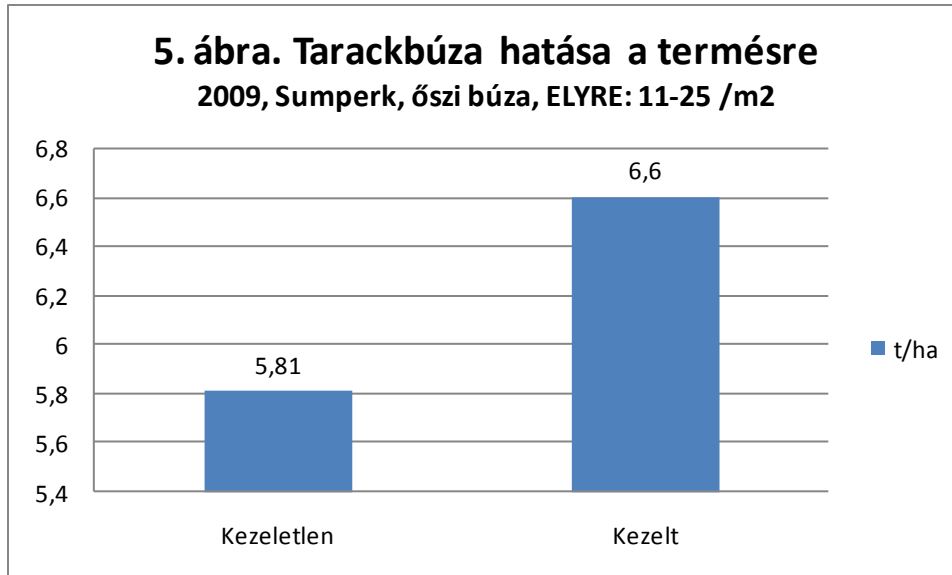
Széleskörű termésmérési vizsgálatok történtek Csehországban, tarackbúzával fertőzött területeken. A termésmérési eredmények szerint a tarackbúza, a hazaihoz hasonló termésszintek mellett 0,6-0,8 t/ha termés kiesést okoz (3-4-5. ábra), miközben nagy zöld tömegével lassítja az aratás menetét is.

3. ábra. Egyszikűek hatása a termésre
2009, Trutnov, őszi búza, APESV: 11-25, ELYRE: 26-50 /m²

4. ábra. Tarackbúza hatása a termésre
2009, Domaninek, őszi búza, ELYRE: 11-25 /m²

A gyomnövény okozta kár mértéke miatt a célzott, **ATHOS™** felhasználásával történő védekezés indokolt ellene (3. táblázat).

3. táblázat. **ATHOS™** felhasználási javaslat tarackbúza ellen.

Növény	dózis, g/ha	A vetett növény fejlettsége	Remark
Őszi búza	20	Bokrosodás – 2 nódusz	+TREND 0,2 %
Tritikálé	13	Bokrosodás	+TREND 0,2 %

Erősen fertőzött területen indokolt lehet egy aratás utáni kiegészítő védekezés **ROUNDUP FORTE** alkalmazásával, tarlókezelés formájában.

Czepó Mihály

ATHOS a Monsanto bejegyzett márkanéve.

Irodalmi hivatkozások:

- 1, Hunyadi, K.-Béres, I. – Kazinczi, G. (2000): Gyomnövények, gyomirtás, gyombiológia. Mezőgazda Kiadó. Budapest. P. 170.
- 2, Ujvárosi, M. (1973): Gyomnövények. Mezőgazdasági Kiadó. Budapest. Pp. 746-748.